

De fokker van de Canadese Comestarstieren was even in Nederland. Maar Marc Comtois is meer dan alleen een topfokker die dankzij de Laurie Sheikfamilie veel bekendheid geniet. Achter de fokkerijsuccessen gaan doordachte paringen schuil, maar ook actieve marketing en commercieel handelen.

Het was een officieel persbericht dat in de nazomer van het jaar 2002 internationaal aandacht kreeg. Marc Comtois, eigenaar van het bekende bedrijf Comestar Holsteins, had een contract afgesloten met de Canadese KI-organisatie Semex voor de exclusieve levering van Comestarstieren. Geen enkele andere KI-organisatie zou vanaf dat moment meer een stier kunnen afnemen met het prefix Comestar. Marc Comtois glimlacht wanneer hij herinnerd wordt aan de deal. 'Het is voor beide partijen een goede afspraak', zegt Comtois veelbetekenend over het twintigtal stiertjes dat hij nu jaarlijks aflevert aan Semex. 'Ik sta volledig achter het fokprogramma dat Semex nastreeft: het fokken van gebalanceerde en duurzame koeien. Semex zorgt er op zijn beurt voor dat er jaarlijks duizenden mensen ons bedrijf bezoeken en daaronder zijn altijd wel mensen die embryo's willen of dieren willen kopen.'

Fokdoel nooit veranderd

Wie Comestar Holsteins zegt, bedoelt Marc Comtois. De 46-jarige Canadees geniet wereldwijde faam als fokker van stieren als Comestar Leader, Lee en Stormatic. Alle zijn afkomstig uit de koker van de Comestar Laurie Sheikkoefamilie, maar, zo verzekert Comtois, er lopen meer goede koefamilies in zijn stal. 'De Lauriefamilie is favoriet, maar ik heb ook dieren uit de families van Blackrose, Braedale Gypsy Grand en Granduc Cherry. Dat is

Marc Comtois samen met Mòhoeve Laurona 2, een Nederlandse Trademarkdochter uit zijn Laurie Sheikfamilie

goed voor de competitie in de stal. Ondanks het toevoegen van nieuwe koefamilies heb ik de afgelopen 25 jaar mijn fokdoel nooit veranderd. Ik probeer hoogproductieve koeien te fokken die zonder problemen oud kunnen worden. Sinds de introductie van indexen voor levensduur en gezondheidskenmerken is de Laurie Sheikfamilie alleen maar populairder geworden omdat dit sterke punten zijn van de koefamilie.'

Tijdens twee open dagen van Semex in Nederland kreeg Comtois de kans om zijn fokkerijfilosofie uit de doeken te doen. Het maken van de juiste combinaties staat daarbij centraal. Als voorbeeld noemt Comtois zijn fokproduct Comestar Lee. 'Ik heb flink moeten praten om hem bij de KI ingezet te krijgen; ik wist dat hij kansen verdiende. Als zoon van Raider stamt hij uit de bekende Roxifamilie. Wanneer er iemand kracht kan geven in het skelet, zijn het de Roxi's. Daarom paste Raider zo geweldig op Blackstardochter Comestar Laura Black.'

Comtois komt echt op dreef bij het uitleggen van zijn doordachte paringen. 'Blackstar keer Laurie Sheik was voor mij de meest succesvolle paring. Het leverde de stier Comestar Leader op en de zusjes Laura, L'Or Black en Lausan. Laurie kon even meer hard-

Voordat Rudolph
een fokwaarde kreeg,
had ik al 16 ET-sessies
met hem uitgevoerd

heid in de bovenbouw gebruiken, meer fijnheid in het bot. Daarom paste Blackstar zo perfect.'

Om de juiste paringen te kunnen maken wil Comtois dochters van stieren met eigen ogen zien. 'Fokkerij is voor ons bedrijf een belangrijke inkomstenbron. Tijdig nieuwe populaire stieren inzetten staat voorop en daarom wil ik als één van de eersten weten welke stier de volgende draai een goede fokwaarde heeft.'

Een goed netwerk in de fokkerijwereld is volgens Comtois daarom erg belangrijk. 'Ik kan goed luisteren en hoor veel nieuwtjes. Daar maak ik uit op welke stieren ik moet gebruiken. Een aantal keer per jaar ga ik een week lang met medewerkers van Semex op pad om dochters van mogelijk toekomstige fokstieren te bekijken.'

Als voorbeeld vertelt Comtois dat hij nog voordat Startmore Rudolph een index had al 16 ET-sessies met hem had uitgevoerd. Toch gebruikt ook Comtois stieren waarvan al fokstierdochters aan de melk zijn. 'Ik was kritisch ten opzichte van CB Allen om-

dat het type dat zijn vader Emory vererft me niet aanspreekt. Maar nadat ik fokstierdochters had gezien heb ik de afgelopen drie maanden 25 ET-sessies met hem uitgevoerd.'

Marc Comtois ontpopt zich gedurende het gesprek steeds meer van fokker naar vakkundig zakenman. Zijn melkveebedrijf in de Franstalige provincie Quebec huisvest ruim 700 dieren. Daarvan zijn er 110 melkkoeien die gemiddeld ruim 12.000 kg op jaarbasis produceren. Er zijn 250 ontvangsterdieren en de rest van de veestapel is jongvee.

Tot vorig jaar voerde Comtois 150 ET-sessies per jaar uit. Op dit moment staat ET op een lager pitje. Duidelijk is dat er een gevoelig onderwerp wordt aangesneden, Comtois' gezicht betreft. 'De BSE-uitbraak van vorig jaar kostte verschrikkelijk veel geld', zucht hij. 'Ik verhandelde de afgelopen jaren jaarlijks 2000 dieren. Veel ontvangsterdieren vertrokken na afkalven naar de Verenigde Staten. Nu de grenzen voor levend vee richting de VS gesloten zijn kan ik het vee moeilijk plaatsen. De stallen zitten stampvol.'

Zelf stieren testen

Topfokker, veehandelaar en een lucratief contract met Semex. Comtois is bepaald niet op zijn achterhoofd gevallen. Als achttienjarige kocht hij zijn eerste boerderij en met twaalf stamboekkoeien startte hij met de naam Comestar. Het bedrijf groeide in omvang en in 1987 investeerde hij in de koe Anthony Lea, waaruit hij de beroemde Comestar Laurie Sheik fokte. Eind jaren negentig liepen foktechnici een aantal Comestarkoeien waar Comtois veel vertrouwen in had voorbij vanwege een te lage koeindex. Comtois besloot daarom zelf een drietal stieren te testen. Daar bleek zoveel vraag naar dat Comtois in een mum van tijd vijf mensen in dienst had die voor hem proefstiersperma verkochten. Daarmee was Semex echter minder gelukkig. De gesprekken die volgden resulteerden uiteindelijk in het genoemde contract voor exclusieve levering van Comestarstieren aan Semex. Zij namen ook de drie stieren voor 49 procent in eigendom. Een van hen is Comestar Manager, een Rudolphzoon uit een Lindydochter van Comestar Laura Black. 'Dat is echt mijn stier. Het geeft een heel tevreden gevoel nu hij uitkomt met een prima index en koeien geeft waar veehouders ook lang plezier aan hebben.'

Comtois lijkt inmiddels alles al te hebben bereikt in de fokkerij. Zijn er nog wel doelen over? Comtois veert overeind. Ja hoor, hij is nog lang niet klaar, zo geeft hij aan. 'Het allerlaatste kalf van Laurie is net geboren, een zoon van Talent. Ik kijk ernaar uit dat we hem kunnen inzetten, hij is het resultaat van de ideale combinatie. De kracht van de Blackrosefamilie met de duurzaamheid van de Lauriefamilie; deze perfecte paring was zo logisch en lag enorm voor de hand.' Comtois lacht. 'We zijn nu nog op zoek naar een naam voor het stiertje. We zitten te denken aan Comestar Logical.'

Jaap van der Knaap

Mark Comtois: 'Ik heb flink moeten praten om Comestar Lee ingezet te krijgen'

Fokker en marketeer